

מחאות ביוון על רצח יהודי יוון

תזכיר אל ראש ממשלת יוון, לוגותטופולוס, עליו חתמו כל ראשי המפלגות, מרס 1943

מתהלכת בסלונים, בייחוד בין היהודים, שמועה עקשנית שיד הממשלה גם היא בשילוחי היהודים, הואיל והיא חושבת ע"י כך להשיג שתי מטרות רצויות בבת אחת: אחדות גזעית של האוכלוסיה והקלת יישובים של הפליטים מתרקיה ומקדוניה, המציפים את העיר. מקורה של שמועה זו היא פסיביותו הגמורה של המושל הכללי, מ. סימונידס, נוכח המאורעות. הוא לא מחה ולא ניסה להשיג הטבת תנאי השילוח. הוא לא יכול להצדיק את עצמו בטענה שראשי הקהילה היהודית לא פנו אליו, שהרי הם סוגרו ובודדו והגרמנים הטילו עליהם פיקוח חמור. השמועה ניזונה גם מעמדת הממשלה, שהסתפקה בצעדים פורמליים מבלי להעלות את הבעיה לדרגת עניין מדיני חמור, למרות שחייבו זאת ריבונותה הלאומית וכבודה של יוון שהכובש לא סיפח אותה לעצמו. החשד המתעורר בגלל התנהגות זו של הממשלה מתגבר, אם זוכרים שמדינות כרומניה ובולגריה, בעלות בריתו של הרייך הנתונות יותר להתערבות במדיניות הפנים, עלה בידן למנוע את שילוחי המוני היהודים לפולין. ועוד, החשדות יתר תוקף ע"י זה שהמושל הכללי נטל לעצמו את הפיקוח על הרכוש היהודי ומצרף רכוש זה באופן רשמי לרכוש נתיני האויב היושבים ביוון. העובדה כשלעצמה שהוועדה המנהלית המפקחת על הרכוש מורכבת מפליטי תרקיה ומקדוניה, מחזקת עוד יותר את החשדות.

חוקי הגזע והגירושים הכוללים ללא כל סיבה הם עלבון למדינה עצמה, וגם ראוי לפזר את חשדות העולם היהודי בנוגע לשיתוף פעולה של הממשלה היוונית בכיצוע צעדים אלה. ממשלת יוון מצווה אפוא:

- א. להגיש תביעה לביטול הפקודה, ויהיה זה אפילו באיום התפטרות. ...
- ב. אם יש לגרמנים סיבות לשלח את יהודי סלונים, יש להציע לרכז את היהודים במקום אחר ביוון, בפיקוח השלטונות היווניים ושלטונות הכיבוש המקומיים.
- ג. שיורשה לאלה שישולחו בצורה זו לקחת איתם את כל רכושם במזומנים ובגדים עד 30 קילוגרם לנפש.
- ד. שהנותר מרכושם הנייד ונכסיהם הלא-ניידים יועמד תחת פיקוח ממשלתי ...
- ה. להגיש את מלוא העזרה ליהודים שישולחו... כדי שיסתדרו עד שיהיו מסוגלים לדאוג לעצמם ולעבוד עבודה פרודוקטיבית.

אם לא תתקבל אף אחת מהצעות אלו, חובה לשגר לסלונים נציג הממשלה, רצוי שר בפועל, שיעקוב מקרוב אחר תנאי השילוחים, יגיש על כך דו"ח לממשלה ויציע לפחות לשלטונות הגרמניים המקומיים להיטיב את תנאי המשלוחים.

אם הממשלה לא תמלא חובה יסודית זו, תהיה הוכחה חותכת שיש יסוד לחשדות ולשמועות המתהלכות בין יהודי סלונקי על עמדתה המפוקפקת של ממשלת יוון, הנוגדת את האינטרסים החשובים למדינתנו בעתיד.

בתוך מיכאל מולכו ויוסף נחמה, **שואת יהודי יוון** (ירושלים: יד ושם, תשכ"ה), ע' 104-105

ראש ממשלת יוון, לוגותופולוס, מכתב סודי לשגריר גרמניה באתונה, אלטנבורג

אני רואה חובה לעצמי לחזור פעם נוספת על בעיית אזרחי יוון בני דת משה בסאלונקי ולאשר את מחאת ממשלת יוון נגד השמדת אלפי אנשים חפים מפשע.

הנהגת חוקי הגזע במדינה שאינה גרמנית, אם כי נכבשה על ידי הצבא הגרמני, לא רק נוגדת באופן גלוי את חוקי המלחמה, המתבססים על הסכמים בינלאומיים, שממשלת יוון הוכיחה תכופות את נאמנותה להם, אלא אף פוגעת באופן בלתי ישיר בסמכות ממשלת יוון, מאחר והמדובר הוא באזרחים הנמצאים בחסותה שעוקרים אותם ממולדתם, מגרשים אותם משטחי יוון, ... ההפלייה משווה לרדיפות היהודים משנה אכזריות ועוול ומעמידה את ממשלת יוון בפני בעיה מוסרית בעלת חשיבות ואחריות פוליטית ממדרגה ראשונה.

... העם היווני כולו לא רק שאינו נשאר אדיש לתכנית השמדתם של יהודי סלונקי על אדמת אבותיו, אלא שממלאת אותות דאגה אמיתית המתבטאת בפניות יומיומיות אל הממשלה על ידי ראשי המפלגות ונציגי הארגונים העממיים. משום כך אבקש... לבטל את הצעדים הללו...

הנני מביחך, אדוני השגריר, שממשלת יוון מוכנה לשתף פעולה עם שלטונות הכיבוש בכל פעולה בעלת אופי ארעי, שלא תגרום להרעבת יהודי יוון ולא להרחקתם ממולדתם.

בתוך מיכאל מולכו ויוסף נחמה, **שואת יהודי יוון** (ירושלים: יד ושם, תשכ"ה), ע' 105-106